

ΘΕΜΑ: Διαφθορά

Το πρόβλημα της διαφθοράς διατηρεί πάντοτε την επικαιρότητά του και απαιτεί σύνθετη προσέγγιση. Στο σημείωμα της 6ης Αυγούστου 1999 θίγεται ιδίως η σκοπιά της ποινικής αντιμετώπισής του, η καταστολή δηλαδή του φαινομένου. Η πρόληψη των εκδηλώσεων διαφθοράς, αντίθετα, δεν αντιμετωπίζεται, παρά μόνον ως παρεπόμενη συνέπεια της επιβολής πρόσφορων κατά περίπτωση κυρώσεων. Μία σφαιρική πρόσληψη του φαινομένου απαιτεί, ωστόσο, την ανάληψη πρωτοβουλιών και προς τις δύο κατευθύνσεις, της πρόληψης και της καταστολής.

Α' Πρόληψη

1. Στο παρελθόν είχαν συζητηθεί πολιτικές ιδίως για την πρόληψη των εκδηλώσεων διαφθοράς. Αρχικά έτσι υπήρξε η ιδέα για την θεσμοθέτηση ειδικής ανεξάρτητης δημόσιας αρχής που θα ήταν αρμόδια να ελέγχει τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων έργων καθώς και τις διαδικασίες προμηθειών του δημοσίου, στις περιπτώσεις που οι σχετικές δαπάνες υπερέβαιναν ένα ποσό.

Η ιδέα αυτή εγκαταλείφθηκε στη συνέχεια, γιατί θα επέφερε, εξαιτίας της παρεμβολής ενός ακόμη ελεγκτικού οργάνου, καθυστερήσεις σε διαδικασίες, που από τη φύση τους απαιτούν ταχείες ενέργειες και ευελιξία.

2. Μετά από επανεξέταση του θέματος αποφασίσθηκε ότι ο έλεγχος των προμηθειών του δημοσίου για την πρόληψη εκδηλώσεων διαφθοράς θα ήταν ορθότερο να ανατεθεί σε κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, το οποίο θα πρέπει να αποφασίζει σε σχετικά σύντομη προθεσμία. Συμπληρωματικά, τον έλεγχο προμηθειών μικρότερης αξίας αναλαμβάνει Επιτροπή του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργείου με τη συμμετοχή εκπροσώπων των κομμάτων και δικαστικών. Η λύση αυτή εντάχθηκε ήδη στο ψηφισθέν νομοσχέδιο του Υπουργείου Ανάπτυξης ("Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων κ.λπ.", άρθρ. 8), η σχετική δε ρύθμιση πρόκειται να ισχύσει μετά τη δημοσίευση του νόμου. Ανάλογη πολιτική για τον έλεγχο των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων έργων δεν έχει ακόμη προωθηθεί.

3. Για την πρόληψη της διαφθοράς είχε προταθεί και η ανάγκη, που ανακινήθηκε και πρόσφατα, ελέγχου των δαπανών των ΟΤΑ (βλ. τα τονισμένα τμήματα στα σημειώματα της 5.11.1997 και 18.3.1998). Την ανάγκη αυτή επισημαίνει ορθά και το συνημμένο σημείωμα της 6ης Αυγούστου 1999.

4. Για τις αποφάσεις της “καθημερινής” διοίκησης (όπου επίσης ενδημεί η δωροδοκία) θα μπορούσε να αξιοποιηθεί εντατικότερα ο θεσμός των ελεγκτών δημόσιας διοίκησης και φυσικά το ΣΔΟΕ. Επίσης είναι δυνατόν να αναληφθούν με ευρηματικότητα πρωτοβουλίες που θα μπορούσαν να συμβάλουν στη πάταξη της διαφθοράς.

Β' Καταστολή

1. Το συνημμένο σημείωμα περιέχει εμπειριστατωμένη ανάλυση της πειθαρχικής και της ποινικής διάστασης της διαφθοράς. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα μέτρα πειθαρχικής αντιμετώπισής της (π.χ. η στέρηση μισθού κατά τη διάρκεια της πειθαρχικής διαδικασίας, που δημιουργεί άμεσο συμφέρον του διωκόμενου να περατωθεί αυτή σε εύλογο χρόνο). Θα πρέπει, πάντως, να επισημανθεί ότι ισχύουν ήδη ειδικές διατάξεις στον νέο Υπαλληλικό Κώδικα, οι οποίες πρέπει να αξιοποιηθούν στην πράξη.

2. Οι προτάσεις για την τροποποίηση διατάξεων του ουσιαστικού και δικονομικού ποινικού δικαίου είναι πολλές και ενδιαφέρουσες, καινοτομούν δε σε σημαντικό βαθμό (βλ., π.χ., σχετικά με την προσωρινή κράτηση, την έφεση και την επανεξέταση του είδους των ποινών). Γι' αυτό θα ήταν χρήσιμο να αποτελέσουν το έναυσμα για την συγκρότηση ειδικής επιτροπής, που θα αναλάβει να μελετήσει συνολικά το πρόβλημα αυτής της μεταρρύθμισης του Π.Κ. και του Κ.Π.Δ. Η επιτροπή θα πρέπει να καταθέσει σε εύλογο χρόνο σχετική πρόταση στον Υπουργό Δικαιοσύνης.

Αθήνα, 13 Σεπτεμβρίου 1999